

СПІВВІДНОШЕННЯ ІСТОРИЧНИХ І ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКИХ ПОГЛЯДІВ СКОВОРОДИ ТА ШЕВЧЕНКА

**Минко Я. Ю., студ. I курсу факультету менеджменту і економіки
Науковий керівник – Заздравнов А.П., кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії**

Т. Шевченко дуже цікавився постаттю Сковороди, що знайшло відображення в його творах, зокрема у вірші «А. О. Козачковському» та у російськомовній повісті «Близнята». У духовній біографії Шевченка Сковорода займає визначне місце. Шевченкові разом з глибокою зацікавленістю образом Сковороди, було притаманне критичне ставлення до творчості українського філософа, який майже не цікавився політичними проблемами свого часу, долею українського народу та його мовою.

Як поет, що усвідомлював та власно переживав трагедію буття рідного народу, Т. Шевченко, вивчаючи його історію та розмірковуючи над її подіями, не міг не звернути увагу на славетного українського мислителя Сковороду, що походив з народу та проповідував посеред його у найдраматичніший період української історії та її вчинки передусім з точки зору користі задля народу та народної творчості.

Шевченко вперше поставив на наукову основу питання про народність творчості Сковороди. Виходячи з принципу справжньої народності, що не має майже нічого спільного з панською народністю літератури і повинна мати органічний зв'язок з реальним, повсякденним життям народу та його мовою, Шевченко вважав, що досягнуто його попередниками – Г. Квіткою-Основ'яненком, П. Гулаком-Артемівським,

І. Котляревським, не відповідає завданням та вимогам нового етапу української літератури.

Шевченко, слідуючи за романтичною традицією, вважає, що Сковорода міг би повніше розкрити свій талант, якби йому не завадили схоластична освіта та мішана, церковнослов'янська, в українській редакції, мова.

Світобаченню Тараса Шевченка, як і Григорія Сковороди, був притаманний принциповий антропоцентризм, тобто сприйняття природи, культури та історії крізь призму переживань людської особистості.

Шевченко ототожнював себе з Україною та приймав на себе трагедію буття рідного народу. Проте історіософія Сковороди не була дуже роздробленою та носила в чомусь алегоричний та символічний характер.

За Сковородою, істина приходила в давні часи на Україну, в селянську сім'ю, а для Шевченка в українській історії не було золотого віку, бо конфліктною і дисгармонійною була не тільки сучасність України, але й її минуле. Про те Шевченко з поля зору свого історіософського бачення мріяв про переображення рідного краю у майбутньому, де настане золотий вік і буде панувати світ щасливої спільності. Саме такі думки висловлені мислителем,

зокрема, у творі «І мертвим, і живим, і ненародженим» Сковорода ж розмірковував про майбутню «горню» республіку, яку він пов'язує з Україною.

Шевченко, пишучи про майбутнє, розуміє його як золотий вік, що настане на українській землі. В цьому й полягає різниця між історіософськими поглядами Сковороди і Шевченка.

Отже, Т. Г. Шевченко як мислитель-романтик оцінював життя та вчення Сковороди переважно з точки зору ідеї народності, тобто перебільшував передромантичні мотиви творчості Сковороди – барокового мислителя, та не надавав особливого значення його бароковому богомисленню, яке було характерне для багатьох українських мислителів XVIII століття, та богословській освіті взагалі, вважаючи її схоластичною та відірваною від народу. Але, враховуючи ту обставину, що Сковорода був яскравим представником української барокової культури, треба його історіософію розглядати саме на тлі барокової культури, бо за допомогою бароко на нашу думку, можна збагнути належним чином філософські та історіософські погляди Сковороди, які теж характеризуються наявністю символів та алегорій.

БАГАТСТВО ГЕНІЯ ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА

Мостовий А. О., студ. IV курсу факультету агрохімії та ґрунтознавства
Науковий керівник – Кравцов А. І., канд. істор. наук, професор

Тарас Шевченко - не тільки поет, а й драматург, прозаїк, мислитель, історик, етнограф, фольклорист, художник(живописець, гравер), який залишив велику образотворчу спадщину - понад тисячу творів. Геній Шевченка надзвичайно широкий, багатогранний.

Тільки літературна спадщина Шевченка - це "Кобзар", 9 повістей, п'єса "Назар Стодоля", уривки драматичних творів, щоденник та листи.

Літературні твори Шевченка формувались поступово, рік за роком, формувало їх саме поетове життя, і все найістотніше із цього життя, з великого життя українського кріпака Тараса Шевченка - від його юності й до останнього подиху, - ввібрав у себе цей літературний моноліт.

Подвиг Шевченка, всю вибухову силу його творчості можемо збагнути, лише уявивши, серед якої мертвої тиші вона пролунала, проти якого "чудища стозевого" підняла свій меч.

То була епоха, що вішала декабристів, вбивала на дуелях найкращих своїх поетів, гнала в кайданах у рудні Сибіру найшляхетніших своїх синів, послідовно розтерзуючи їх. То була задуха, від якої люди німіли, атмосфера, де панував страх, ненависть, підозри, доноси, загальна зацепенілість, де офіційна брехня ставала звичкою і не вважалася безчестям, а слово правдиве, слово вільне щораз обливалося кров'ю. Оспівати свободу в умовах кріпосницької держави, серед олов'яних буднів жандармської дійсності - це значило висловити, або навіть відкрити, провідну, найважливішу істину життя, розповісти людям у формі поезії те, що для них було за тих умов найсуттєвішим. Нездоланність людського духу виявляється і в тому, що